

POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkos aprašas (toliau- Aprašas) parengtas vadovaujantis LR švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268 „Dėl pritarimo rekomendacijoms dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams“. Aprašas reglamentuoja poveikių priemonių taikymą Šiaulių „Romuvos“ progimnazijos (toliau – Progimnazija) netinkamai besielgiantiems mokiniams.

2. Aprašu siekiama padėti Progimnazijos darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti progimnazijos bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

3. Aprašas nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo progimnazijoje sąlygas.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

Mokinys – vaikas ugdomas pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ugdymo programas.

Netinkamas mokinio elgesys – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys.

Poveikio priemonė – progimnazijos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką.

Ugdymosi vietos pakeitimas – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje progimnazijos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

Pagrįsti fiziniai veiksmai – su fiziniu kontaktu susiję progimnazijos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

Draudžiami daiktai – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti progimnazijoje draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių sąrašas nurodomas progimnazijos darbo tvarkos taisyklėse ar kituose progimnazijos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose.

5. Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (Žin., 1996, Nr. 33-807) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

6. Sprendžiant mokinio elgesio problemas bei taikant poveikio priemones turi būti vadovaujamosi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3214; 2010, Nr. 157-7969; TAR 2020, Nr. 20886), Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 437 (Žin., 2002, Nr. 35-1305; 2007 Nr. 107-4379), Vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579 (Žin., 2011, Nr. 45-2121; TAR 2020, Nr. 16829), Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ISAK-941 (Žin., 2004, 100-3729; 2011, Nr. 99-4675; TAR 2020, Nr. 16834), Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-1215 (Žin., 2011, Nr. 88-4220; TAR 2020, Nr. 16833), Pedagoginių psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-1396 (Žin., 2011, Nr. 97-4600; TAR, 2020, Nr. 17918), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1462 „Dėl teisės pažeidimų, Progimnazijos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto ir nusikalstamumo prevencijos“ (Žin., 2004, Nr. 145-5281; Žin. 2009, Nr. 44-1725) ir kitais teisės aktais, taip pat prioritetingos vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

II. POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

7. Progimnazijos darbuotojas, esant Apraše nustatytoms sąlygoms ir siekdamas užtikrinti progimnazijos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

7.1. iškviesti progimnazijos direktoriaus vieną iš įgaliotų atstovų (socialinį pedagogą, specialųjį pedagogą ar psichologą);

7.2. vykdyti netinkamai besielgiančio mokinio priežiūrą ugdymo proceso metu;

7.3. pakeisti mokinio ugdymosi vietą;

7.4. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;

7.5. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.

8. Taikant Apraše numatytas poveikio priemones privalu atsižvelgti į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias aplinkybes.

9. Apraše numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui tik tada, kai Progimnazija yra išnaudojusi visas kitas galimas priemones ir švietimo pagalbos teikimo galimybes (pavyzdžiui, vesti individualūs pokalbiai su mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais) arba bent vienu iš jų ir kitos priemonės) ir jos nedavė laukiamų rezultatų, išskyrus neatidėliotinus atvejus, kai vaiko elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui. Kitais atvejais į mokinio padarytus Progimnazijos tvarkos taisyklių, mokinio elgesio normų ir (ar) mokymo sutarties nuostatų pažeidimus reaguojama Progimnazijoje priimtais reglamentuojančiais dokumentais

10. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę pagalbos teikėjas nedelsiant informuoja budintį progimnazijos vadovą, klasės vadovą, mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus) arba bent vieną iš jų, taip pat, esant būtinybei, savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrių ir (ar) teritorinę policijos įstaigą.

11. Mokiniui pritaikytą poveikio priemonę ir Progimnazijos darbuotojo veiksmus mokinio atžvilgiu privalu fiksuoti raštu Progimnazijos direktoriaus nustatyta tvarka: Šiaulių „Romuvos“ progimnazijos poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams registracijos žurnale (1 priedas).

12. Progimnazijos darbuotojas, įtaręs, kad mokinys Progimnazijoje ar jos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, turi vadovautis Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo aprašu ir laikytis jame nurodytų veiksmų sekos.

III. PROGIMNAZIJOS DIREKTORIAUS ĮGALIOTO ASMENS ARBA/IR ŠVIETIMO PAGALBOS SPECIALISTO IŠKVIETIMAS

13. Progimnazijos darbuotojas gali išsikviesti Progimnazijos direktoriaus vieną iš įgaliotų asmenų (socialinį pedagogą, specialųjį pedagogą ar psichologą), kad padėtų nutraukti netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį.

14. Progimnazijos direktoriaus įgaliotas asmuo (socialinis pedagogas, specialusis pedagogas ar psichologas) tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui(-iams).

IV. NETINKAMAI BESIELGIANČIO MOKINIO PRIEŽIŪRA UGDYMO PROCESO METU

15. Netinkamai besielgiančio mokinio priežiūrą vykdo Progimnazijos direktoriaus įgalioti asmenys (socialinis pedagogas, specialusis pedagogas ar psichologas).

16. Mokinio priežiūra ugdymo proceso metu gali būti taikoma, kai mokinio elgesys yra nesuderinamas su ugdymo procesu.

17. Vykdamt mokinio priežiūrą, mokinys kartu su kitais mokiniais dalyvauja ugdymo procese ir atlieka mokytojo skirtas užduotis.

18. Mokinio priežiūros procesas trunka ne ilgiau nei vieną pamoką. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsiama Progimnazijos direktoriaus ar budinčio vadovo sprendimu, atsižvelgus į Progimnazijos direktoriaus paskirto darbuotojo (socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo ar psichologo) rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

V. UGDYMO SI VIETOS PAKEITIMAS

19. Ugdymosi vietos pakeitimas gali būti taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys kelia pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui;

20. Pakeitus ugdymosi vietą, mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis prižiūrimas kito Progimnazijos direktoriaus paskirto darbuotojo (socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo ar psichologo).

21. Mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgiau kaip vieną pamoką. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsiama Progimnazijos direktoriaus ar budinčio vadovo sprendimu, atsižvelgus į Progimnazijos direktoriaus paskirto darbuotojo (socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo ar psichologo) prižiūrėjusio mokinį pakeitus jo ugdymosi vietą rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

VI. MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

22. Jeigu Progimnazijos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, Progimnazijos darbuotojas nedelsdamas apie tai informuoja Progimnazijos direktorių arba jo įgaliotą asmenį (socialinį pedagogą, klasės vadovą ar psichologą).

23. Progimnazijos darbuotojas ir (ar) Progimnazijos direktorius arba jo įgaliotas asmuo (socialinis pedagogas, klasės vadovas ar psichologas) turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai negali būti tikrinami negavus jo sutikimo ir (ar) jam nedalyvaujant.

24. Jeigu mokinys sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu turi dalyvauti mažiausiai du Progimnazijos darbuotojai. Paaiškėjęs, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga.

25. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į Progimnaziją. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama teritorinė policijos įstaiga.

26. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo iškviešti asmenys, mokinį turi prižiūrėti Progimnazijos direktoriaus paskirtas Progimnazijos darbuotojas (socialinis pedagogas, klasės vadovas ar psichologas).

VII. PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

27. Progimnazijos darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

27.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo;

27.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, Progimnazijos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

27.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pašalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

27.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius Progimnazijos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

27.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

27.6. atskirti mokinį, griaunantį bendrą klasės tvarką ar Progimnazijos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių, išvedant jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.). Pamokos metu iš klasės pašalintas mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis kitoje Progimnazijos patalpoje, prižiūrimas Progimnazijos direktoriaus paskirto darbuotojo (socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo ar psichologo), arba jam teikiama reikiama švietimo pagalba. Progimnazijos renginio metu pašalintas mokinys turi būti prižiūrimas Progimnazijos direktoriaus paskirto darbuotojo (socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo ar psichologo), kol teigiamai pasikeičia mokinio elgesys (pavyzdžiui, mokinys nusiramina, pasižada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, išskyrus atvejus, kai dėl objektyvių priežasčių jie pasiimti mokinio negali arba organizuoti mokinio perdavimą tėvams (globėjams, rūpintojams) arba bent vienam iš jų nėra tikslinga.

28. Pagrįsti fiziniai veiksmai gali varijuoti nuo stovėjimo tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui, stovėjimo prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinys grasina iššokti, ar pan.), vedimo paėmus už rankos, iki mokinio sulaikymo, fiziškai apribojant mokinio veiksmus. Mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nenaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojančią elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinys nurims, ir pan.).

29. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

29.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

29.2. mokinį vedant už rankos;

29.3. guodžiant mokinį;

29.4. pasveikinant mokinį;

29.5. padedant neįgaliam mokiniui;

29.6. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

29.7. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

29.8. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemonės;

29.9. teikiant pirmąją pagalbą.

30. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

30.1. naudojami kaip bausmė;

30.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

30.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;

30.4. naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.

30. Pagrįstų fizinių veiksnių naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.

31. Progimnazijos darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksnių panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

32. Progimnazijos darbuotojai turi būti specialiai mokomi taikyti pagrįstus fizinius veiksmus, siekiant užtikrinti minimalų, saugų ir proporcingą šių veiksnių naudojimą.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33. Rekomendacijų keitimai ir papildymai tvirtinami direktoriaus įsakymu.

34. Rekomendacijos skelbiamos Progimnazijos internetinėje svetainėje.

35. Su Progimnazijos Aprašu mokslo metų pradžioje klasės vadovas supažindina mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus).
